

ROČNÍK LXV

DUBEN 2010 • ČÍSLO 04

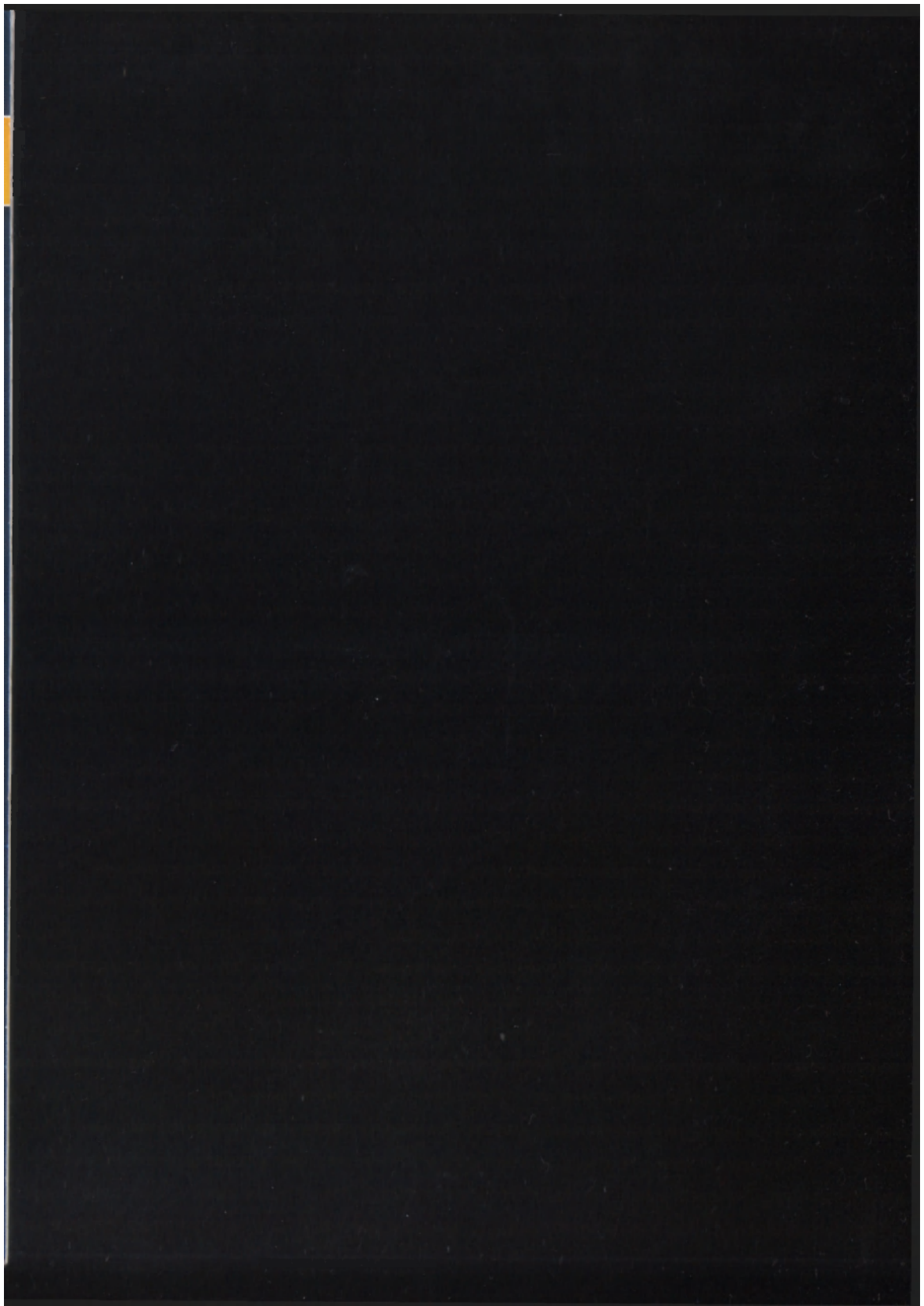
HLAS

PRAVOSLAVÍ

PASCHÁLNÍ POSELSTVÍ, FILOKALIA - MODLITBA JEŽÍŠOVA,
TOMÁŠ G. MASARYK V POHLEDU SV. BISKUPA GORAZDA

Z GALERIE IKONOPISCŮ

JANA DORKA DRDOVÁ, Více na straně 40

OBSAH

SLOVO METROPOLITY - ČISTÉ SVĚDOMÍ A SRDCE	5	EKOLOGIE - PRAVOSLAVNÉ MONAŠKY VE FRANCII SE STARAJÍ O LES	24
VĚROUKA - O KRISTOVĚ ZMRTVÝCHVSTÁNÍ	6	ZAMYŠLENÍ	25
STARÝ ZÁKON - 69. RÚT	8	ZAMYŠLENÍ - APOŠTOL NĚMECKA ALEXEJ MALCEV A JEHO PŘINOS	26
DUCHOVNÍ ČTENÍ - FILOKALIA - MODLITBA JEŽÍŠOVA	9	RECENZE - „TVOJI KNĚŽÍ, HOSPODINE, BOŽE, NECHŤ SE ODĚJÍ SPÁSOU...“	30
DUCHOVNÍ ČTENÍ - ŠAMANIZMUS A KŘESŤANSTVÍ- POTŘETÍ O SETKÁVÁNÍ	12	SVĚDECTVÍ - VŠENOČNÍ BDĚNÍ VE SPIŠSKÉ NOVÉ VSI NA SVÁTEK MÁTUŠKY XENIE PETĚRBURSKÉ	31
HISTORIE - TOMÁŠ G. MASARYK V POHLEDU	15	SVĚDECTVÍ - PRAVOSLAVNÉ VYSÍLÁNÍ NA RADIU PŘOGLIAS	32
SV BISKUPA GORAZDA	19	ZPRÁVY Z EPARCHIÍ	34
HISTORIE - 65. VÝROČÍ ODVLEČENÍ	19	MLÁDEŽ	39
ČESKOSLOVENSKÝCH OBČANŮ DO SSSR	20	PROFIL - JANA DORKA DRDOVA	40
PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ - PRAVOSLAVÍ V ITÁLII	22	PROGRAM METROPOLITY	41
ZPRÁVY ZE SVĚTA			

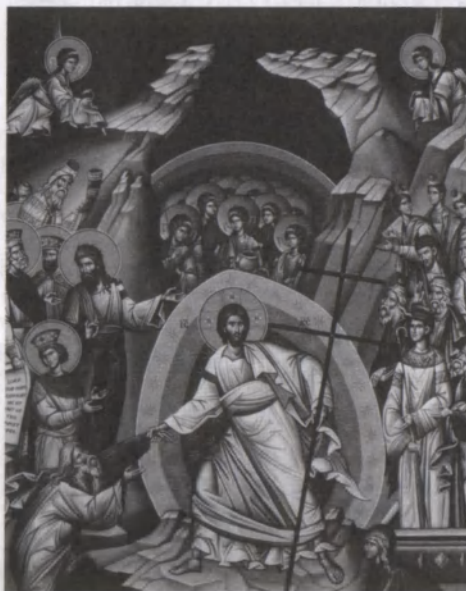
PASCHÁLNÍ POSELSTVÍ

Posvátného synodu Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku

*Vstal z mrtvých Kristus! Vpravdě vstal z mrtvých!
Christos Voskrese! Voistinu Voskrese!*

Draží důstojní otcové, bratři a sestry,
v tyto světlé dny Vzkříšení našeho Spasitele Ježíše Krista se naplňují jeho slova, která řekl svým učedníkům v noci před svou dobrovolnou obětí na kříži: „Vy máte nyní zármutek. Uvidím vás však opět a vaše srdce se zaraduje a vaši radost vám nikdo nevezme.“ (J 16,22) Tato radost je náplní svaté Paschy – velikonočních svátků, kdy otevíráme naše srdce Kristu a zpíváme radostně „Vpravdě vstal z mrtvých Kristus – Voistinu Voskrese Christos!“

Ve světle Kristova vzkříšení vidíme jeho kříž jako znamení veliké Boží lásky. Jak čteme v evangeliu: „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (J 3,16) Oživující Kristův Kříž – symbol naší křesťanské existence září ve světle jeho vzkříšení. V tomto světle je vidět všechno jinak. Vyvádí nás z kruhu vezdejších starostí a problémů a vede nás od časnosti k věčnosti, k naší původní nebeské vlasti. Každý z nás, když uvidí světlo Kristova vzkříšení svými duchovníma očima, stává se jeho osobní kříž lehčím a dokáže jej vždy unést spolu s Kristem. Jedná

EDITORIAL

se o kříž, jenž tvoří každodenní starosti, bolesti, pokušení, kříž, který vytváří problémy spojené se službou našim bližním.

Vzkříšený Kristus nás všechny volá, abychom se stali spolutvůrci Boží lásky, abychom milovali všechny, jež díky Boží prozřetelnosti potkáváme na naší životní cestě. Učí nás nerozdělovat lidi na blízké a vzdálené, na rodné a cizí. Když milujeme a pomáháme všem lidem bez rozdílu, sloužíme tak samotnému Bohu: „Co jste učinili jednomu z těchto nejmenších, mně jste učinili,“ říká Kristus.

Nic na světě nás nemůže odloučit od lásky Boží. Pouze když naše srdce bude kamenné a naše víra pouze formální. Přestaneme vidět a litovat své hříchy. Nebudeme prosit nebeského Otce za jejich odpuštění.

Ničeho se na světě nemusíme bát, protože Bůh je vždy s námi a každý rok nás obdarovává paschátní radostí. Pomáhá naší malé víře, aby byla pevná a neochvějná.

Vzkříšení Kristovo slavíme společně se všemi živými i zesnulými bratřími a sestrami. Podobně jako křesťané v prvním století neseme tuto radostnou zvěst celému světu. Každý na svém místě je povolán, aby pokračoval v hlásání Boží pravdy a lásky všem lidem bez rozdílu, tak jak to píše apoštol Petr: „Budte vždy připraveni dát odpověď každému ..., ale číňte to s tichostí a uctivostí.“ (1P 3,15)

Prohlubujme se a vzájemně se posilujme v naší

svaté pravoslavné víře. Pečujme o to, abychom získávali stále více znalostí o našem duchovním dědictví – cyrilometodějské víře našich otců. Na cestě vedoucí k prohlubování pravoslavné duchovnosti nás mohou provázet všichni, kteří mají zájem o východní křesťanství a chtějí s námi „vejít v naši radost“. (Mt 25,21) Pravoslaví před nikým nezavíralo dveře, ale vždy přinášelo lidem dobro, radost a lásku.

Nezapomínejme, že naším hlavním úkolem dnes je činit dobro, překonávat láskou nelásku, obětavostí kult sobectví, násilí a lži pravdě se podobajících. Podle Kristova učení o lásce k bližním pečujeme o naše ne mocné, opuštěné a slabé. Jsou to především lidé starší, běženci či děti a mládež, jež přišly o své rodiče. Spolupracujeme s lidmi dobré vůle usilujícími o to, aby v naší společnosti nevládla pýcha a závist, peněz a lačný zisk či osobní ambice. Podporujeme proto v letošních demokratických volbách v České republice i Slovenské republice kandidáty schopné osobně obětí za pravdu a lásku k člověku.

Draží otcové, bratři a sestry!

Blahopřejeme Vám z hloubi srdce k paschátním svátkům. Nechť jsou Vaše srdce naplněná radostí z vítězství života nad smrtí – radostí ze světlého Kristova vzkříšení.

Christos Voskrese! Voistinu voskrese!

Vstal z mrtvých Kristus! Vpravdě vstal z mrtvých!

+ Kryštof
arcibiskup pražský,
metropolita českých zemí
a Slovenska

+ Ján
arcibiskup prešovský
a Slovenska

+ Simeon
arcibiskup
olomoucko-brněnský

+ Jáchym
biskup hodonínský
vikář olomoucko-brněnské
eparchie

+ Juraj
arcibiskup
michalovsko-košický

+ Ilhon
biskup komárenský
vikář prešovské eparchie

Pascha Kristova 2010

ČISTÉ SVĚDOMÍ A SRDCE

Člověk se skládá z těla a duše. Stvořitel člověka učinil z prachu země (Gn 2, 7) a vdechl v něj ducha života. Tak se stal bytostí „psychosomatickou“ (dušetělesnou). „Prach země“ ukazuje na materiální – hmotný svět člověka a „duše živá“ na svět duchovní.

Lidské tělo je podivuhodný útvar, v němž vše je učněno důmyslně, s jedinečnou přesností a harmonií. Avšak tělo jako malý svět ve velkém světě Božím tvoří pouze viditelnou část člověka. Jeho duchovní – neviditelnou část tvoří duše. Je dýcháním Božím v člověku, není přirozeností pozemskou, ale nebeskou.

O lidské duši můžeme proto říci, že představuje duchovní svět v člověku. V první řadě je svobodná, aby svobodně plnila Boží řád a mohla tak získat blaženost. Naopak za svobodné rozhodnutí jej neplnit a „chodit po cestách svých,“ jak říká Písmo svaté, ztrácí člověk blaženost a věčné štěstí a padá do věčné temnoty.

Lidská duše se v mnohém podobá duši života, kterou mají i ostatní stvoření ve světě. Avšak v jednom se liší, a to schopností spojit se s duchem, který dává Bůh člověku, aby posuzoval činy duše i těla z pohledu vyššího lidského určení.

Tělo a duše není tedy ještě celý člověk. Lidská bytost je obdarována také duchem, jenž vede k cíli života, jímž je život v Bohu. Díky duchu v nás vcházíme do obecnství s Bohem. Svobodně věříme v Boha a máme vědomí o základních etických normách ve spojení se svědomím, které pracuje v každém lidském nitru.

Člověk by se měl naučit žít takovým způsobem, aby jeho duch stále přebýval v Bohu. Není to jednoduché, ale jenom tak může duch vést duši i tělo k dobrému a překonávat zlé.

Abyste člověk dokázal, musí se snažit mít čisté srdce. Evangelium blahoslavi lidi s čistým srdcem, jak říká Ježíš Kristus: „Blaze těm, kdo mají čisté srdce, neboť oni uvidí Boha.“ (Mt 5, 8) Takto blahoslovení jsou opravdu šťastní. Jejich duše nalezla své vyšší poslání, jež spočívá ve spojení s duchem a skrze něj s Bohem.

Čisté srdce předpokládá i čisté svědomí, které je vnitřním citem každého člověka věřícího v Boha i nevěřícího. Již staří řeční filozofové, zvláště Sokrates, učili, že svědomí je dáno člověku jako Boží hlas. Upozorňuje ho na to, co je dobré, i na to, co je špatné. Bible popisuje

svědomí jako „soupeře“, který zápasí se zlou lidskou vůlí. Svědomí neukazuje člověku pouze, co je správné nebo špatné, či co má dělat nebo čeho se má vystríhat. Ale svým způsobem jej nutí konat dobro, plnit zákony Boží, a odmítnout zlo, nepravdu, lež, násilí a vše tomu podobné. Když konáme dobro, odměňuje nás duševní spokojeností. Naopak, když dobro nekonáme, trestá nás výčitkami. Myslet si, že můžeme výčitkám svědomí uniknout, je veliký omyl. Lze je jenom potlačit. Vždy zůstanou v člověku přítomné. Svědomí patří úloha nestranného soudce lidského nitra.

Čisté svědomí je především třeba zachovávat před Bohem. Nemůžeme před Bohem nic skrýt, neboť nic není před ním tajné. Bůh vidí do našeho nitra.

Čisté svědomí máme mít i před lidmi. Abychom si je zachovali čisté, nemůžeme žádného člověka – svého bližního – poškozovat, urážet nebo ponížovat ani slovem či nepěknými činy. Čisté svědomí nás též vede k tomu, abychom zacházeli dobře se všemi věcmi ve svém okolí. Vše, co Bůh stvořil, má být v naší dobré péči.

Čisté svědomí nám umožňuje být v harmonii se sebou samými, ale též se Stvořitelem, svými bližními a s celým stvořeným světem. Vše, co do našeho života vnáší disharmonii, je buď dílo působení zla v nás a kolem nás, nebo zkouška, která posílí.

Pečujme o tělo – duši i ducha, jak to nejlépe umíme, abychom byli chrámem Božím. Překonávat „světské péče“ můžeme jen při zachování vědomí o našem poslání, které nekončí na zemi. Díky čistému svědomí a čistému srdci získává člověk osobní štěstí a otvírá se v Bohu věčnosti.

metropolita Kryštof

O KRISTOVĚ ZMRTVÝCHVSTÁNÍ

Lidé vždy podléhají sebeklamu a navzdory svému odporu k pravdě podporují pravdu. Bylo totiž zapotřebí dokázat, že Kristus zemřel, byl pohřben a vstal z mrtvých. Důkazy však zajistili samotní nevěřící. Protože zatarasili přístup ke hrobu velkým kamenem, zapečetili jej a zajistili stráží, nebylo možné, aby došlo ke krádeži. Když ale ke krádeži nedošlo, a hrob byl navzdory všem opatřením prázdný, bylo všem zřejmé, že opravdu vstal z mrtvých. Všimli jste si, jak Kristovi odpůrci nechtěně podpořili pravdu?

Kdy jej vlastně mohli ukrást jeho učedníci? V sobotu? Vždyť podle zákona nebylo možné, ani aby někdo šel. Máme snad předpokládat, že tito učedníci, často tak nesmělí a ustrašení, porušili zákon o šabatě a vyšli z domu, aby riskovali svoje životy pro jednoho mrtvého? Co mohli očekávat, jakou odměnu?

O co se mohli opřít? O svoji schopnost řeči? Vždyť byli vzdělání nejméně ze všech. O svoje bohatství? Vždyť neměli ani hole a boty. Snad o svůj urozený původ? Vždyť byli zcela bezvýznamní. O množství? Vždyť jich bylo jenom jedenáct a i ti se rozutekli.

Jeden z nejschopnějších, Petr, se polekal jakési domovnice a ostatní, když viděli svého učitele svázaného, rozutekli se do všech stran. Jak pak mohli tito lidé přijít na nápad chodit po celé zemi a hlásat falešnou zvěst o Vzkříšení? Vždyť se báli hrozby jediné ženy a pohledu na pouta svého mistra. Jak se tedy mohli postavit na odpor králům, vladařům a celým národům, když jim každým dnem hrozili mečem, mučením a zabitím? Jak by to vše dokázali, pokud by nepocítili sílu a přitažlivost Vzkříšení?

A navíc, proč by jej vlastně kradli? Aby si vymysleli nějaké dogma? Jak by oni, sami tak ustrašení a prostí, mohli vymyslet něco takového? A jak mohli odvalit ten velký kámen? Jak mohli uniknout těm ostrážitým a bezcenným strážcům?

Co dělala na zemi obladla, která apoštolové našli dokonce zabalená? První tam přišla Marie Magdaléna, a když se vrátila a oznámila ty podivuhodné události apoštolům, ti okamžitě běželi ke hrobu a uviděli na zemi ty složené plachty. To bylo znamením Vzkříšení, protože pokud by jej někteří chtěli ukrást, jistě by jej nekradli nahého. Bylo by to nejenom ponižující, ale taky nerozumné. Určitě by se nesnažili rozvinout obinadla a poté je zase důkladně skládat na jedno místo. Co by udělali? Rychle by uchopili jeho tělo a snažili by se rychle utéci.

Proto svatý evangelista Jan jinde praví, že Kristovo tělo pohřbili s velkým množstvím myrny. Myrha lepší pla-

chty na tělo tak, jako se lepí olovem kovy. Nebylo by vůbec snadné ji z těla odstranit. Proto když slyšíš, že obinadla byla nalezena bez těla, nevěř těm, kdo říkají, že tělo bylo ukradeno. Zloděj by musel být velmi hloupý, aby plýtval časem a námahou na tak zbytečnou práci, jakou je skládání nějakých pohřebních plachet a obinadel. Jak by zloděj mohl vůbec uniknout, pokud to dělal? Určitě by ztratil spoustu času a dalo by se pak očekávat, že bude chycen při činu.

Proč se ale pohřební obinadla nacházela na jediném místě pečlivě složená a šátek, který měl na hlavě, byl svinut na místě jiném? Zajisté proto, abychom se přesvědčili, že to nebylo dílo nějakých pospíchajících a nervózních zlodějů. To vše ukazuje na nepravděpodobnost krádeže.

Ti, kdo ještě stále tvrdí, že jej ukradli jeho učedníci, sami tedy opět potvrzují Vzkříšení a vyznávají, že tam tělo nebylo. Když však tam nebylo, zároveň tím potvrzují, že krádež je velmi nepravděpodobná kvůli dokonalé stráží, zapečetění hrobu, plachtám i šatce, ale také z důvodu malověrnosti učedníků.

Aby však odzbrojil nevěřící od každé pochybnosti, nejenom že se zjevoval celých čtyřicet dnů svým učedníkům a jedl s nimi, ale zjevil se více než pěti stovkám bratří. Tedy celému zástupu lidí. Samozřejmě že Tomášovi, který nevěřil, ukázal rány po hřebecích i ránu od kopí.

VĚROUKA

A proč ptají se další, po svém vzkříšení nekonal velké a dojemné zázraky, ale jenom jedl a pil? Protože samo Vzkříšení bylo největším zázrakem. Nejsilnějším důkazem Vzkříšení pak bylo, že jedl a pil.

Ale uvaž, pokud by apoštolové neviděli zmrtvýchvstaleho Krista, jak by jim přišlo na mysl, že myšlenkou Zmrtvýchvstání ovládnou celý svět? Zbláznili se snad, že by si vymysleli něco takového?

Pokud by třeba i měli veliké nadšení, když byl Kristus mezi nimi, to by zcela určitě zhaslo ihned po jeho smrti.

Pokud by jej neviděli vzkříšeného, co by je mohlo vést? Pokud by nebyl vzkříšen, nejenom že by neriskovali svoje životy, ale pokládali by jej přímo za podvodníka. Řekl jim přece: „Po třech dnech vstanu z mrtvých.“ Přislíbil jim také nebeské království. Řekl jim, že když přijmou svatého Ducha, ovládnou zemi. Pokud by se nic z toho nebylo stalo, i když by mu zaživa třeba věřili, mrtvého by jej neposlechli, pokud by jej ovšem neviděli vzkříšeného.

svatý Jan Zlatoústý, 4. stol.

69. RÚT

Jméno Betlém znamená Dům Chleba. Ale i v Betlémě se někdy stalo, že nebyl chléb, že místo postihl hlad a neúroda. Taková pohroma nastala jednou v době, kdy Izrael spravovali soudcové.

Tehdy se z Betléma za chlebem vystěhoval jakýsi Elímelek s manželkou Noemi a dvěma syny. Usídlili se v sousední zemi Moábu. Rodina tam zůstala asi deset let. Vlastně ne celá, protože Elímelek brzy zemřel. Začas se synové oženili s moábskými dívkami. Jenomže i oba mladí muži zakrátko zemřeli, bezdětní, a tak zůstala jen stará Noemi s oběma snachami: Orpou a Rút. Tehdy se Noemi rozhodla, že se vrátí domů, do Betléma, že hlad tam již jistě pominul. Obě snachy byly velmi hodné a pozorné a byly by se o ni staraly, ale Noemi si přála zemřít mezi svými, i když věděla, že ji doma čeká úděl osamělé vdovy, jejíž obživou je to, co zůstane na poli po žních a na vinici po vinobraní. Neměla to srdce, aby nechala tento trpký osud sdílet obě snachy, které byly mladé a hezké a měly šanci najít si ženicha a prožít nové manželské

štěstí. Proto je vyzvala:

„Jděte, vraťte se každá do domu své matky. Ať vám Hospodin prokáže milosrdenství, jaké jste prokazovaly zemřelým i mně. Kéž vám Hospodin dopřeje, abyste našly štěstí v novém manželství.“ Obě mladé ženy se daly do pláče, že ne, že půjdou s Noemi k jejímu lidu, že se s ní nechtějí rozloučit. Noemi je přemlouvala: „Jen se vraťte. Můj úděl vdovy je příliš trpký, proč byste ho měly snášet! Obživou vdov a sirotek v Izraeli jsou jen klásky, které zůstanou na poli, když je po žních a je odvezena úroda, a zrníčka hroznů, jež zůstanou po vinobraní na keřích. Kdybych měla další syny, dala bych vám je za muže, ale i kdybych nebyla tak stará a mohla mít ještě syny, načekaly byste se příliš dlouho, než dorostou v muže.“ Nakonec se Orpa rozhodla přece jen uposlechnout. Políbila s pláčem Noemi na rozloučenou a vrátila se ke svým rodičům.

Potom se Noemi obrátila k Rút: „Vrať se také, následuj svou švagrovou!“ Ale Rút jí odvětila: „Nenaléhej na mne, abych tě opustila. Kamkoli půjdeš, půjdu, kdekoli zůstaneš, zůstanu. Tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem. Kde umřeš ty, umřu i já a tam budu pochována. Ať se mnou Hospodin udělá, co chce! Rozdělí nás od sebe jen smrt.“

Když Noemi viděla, že Rút k ní opravdu přilnula a je odhodlána jít s ní, přestala ji přemlouvat. Tak se vydaly na cestu obě, až přišly do Betléma. Tam se kolem nich shluklo celé město. Ženy se ptaly: „Je toto Noemi?“ Noemi jim odvětila: „Nenazývejte mne Noemi (Noemi v jazyce Izraelců znamená Rozkošná). Nazývejte mne Mara (to je Trpká). Neboť Hospodin mi připravil velmi trpký úděl.“ Litovali ji, že zůstala bez muže, bez synů, bez vnoučátek.

Právě začínala sklizeň ječmene, když se Noemi s Rút vrátily do Betléma. Pro vdovy byl nevyšší čas vypravit se do polí a nasbírat klásky, jež zůstanou po žencích, a tak si zajistit potravu na celý rok. Jak se zhostily tohoto úkolu a co Rút přitom potkalo, si povíme příště.

*Olomouc 15. 1. 2010
arcibiskup Simeon*

FILOKALIA - MODLITBA JEŽÍŠOVA

V předešlé části našeho výběru z Filokalie jsme se poprvé zaměřili na téma modlitby a přiblížili si nutné podmínky, či spíše požadavky, které jsou na nás kladeny, pokud se chceme doopravdy a účinně modlit. O ni musíme bez ustání pečovat, pokud chceme již zde na zemi okoušet krásu a sladkost Božího království.

Jak mnozí čtenáři Hlasu pravoslavi vědí, směřuje celá Filokalia, která byla sepsána jako sbírka poučení svatých otců v 17. stol. sv. Nikodémem Svatohorcem a sv. Nektáriem Eginským, k Ježíšově modlitbě - k modlitbě srdce.

Ježíšova modlitba je, můžeme-li to tak obrazně říci, vzácnou perlou, nebo spíše vybroušeným dýmánek obzvláště vysoké ceny. Tento dýmánek je plodem pravoslavné duchovnosti a velkého modlitebního úsilí pravoslavných mnichů, mnišek i laiků, kteří se vážně a s odhodláním rozhodli vykročit na cestu modlitby a uvědomili si, že společenství s Bohem je tím nejcennějším bohatstvím, které jedině dokáže život člověka doopravdy naplnit a uspokojit.

O praxi Ježíšovy modlitby bylo napsáno mnoho knih, vzpomeňme jen nevelkou publikaci od Mnicha východní církve vydanou před časem místní pravoslavnou církví v překladu Odilona Stampacha anebo knížku „Síla jména“ od oxfordského pravoslavného biskupa Kallista Wara, již v překladu vydalo na začátku 90. let Pravoslavné vya-

vatelství v Olomouci.

Avšak o modlitbě Ježíšově, neboli modlitbě srdce existuje celá řada poučných knih a spisů, jejichž autory jsou významní světci a církevní otcové od dob dávno minulých až podnes, a současní pravoslavní autoři zabývající se tímto tématem ke svým předchůdcům většinou vzhlížejí s úctou a vděčností. Mnoho knih zabývajících se Ježíšovou modlitbou vychází dnes v jazycích řeckém, ruském a rumunském a také v současných jazycích západních - v angličtině, francouzštině a němčině i v řadě dalších. Bylo by velkou troufalostí snažit se tuto shromážděnou moudrost nějak vtěsnat do několika řádků a bylo by také chybou tvrdit, že Ježíšova modlitba je úplně pro každého a že ji beze zbytku a „bez problémů“ zvládne takřka každý.

Slova Ježíšovy modlitby znějí „Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, smiluj se nade mnou hříšným“ (v některých řeckých pramenech se uvádí také kratší forma „Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, smiluj se nade mnou“). Těm, kteří se o tuto modlitbu chtějí pokusit, je možné poradit, aby ji opakovali ústy a ve svojí mysli, a to velmi upřímně a po-

DUCHOVNÍ ČTENÍ

zorně. Ve shodě s většinou literatury můžeme také doporučit, aby slova „Pane Ježíši Kriste, Synu Boží“ byla říkána při vdechu a slova „smiluj se nade mnou hříšným“ při výdechu. Netřeba připomínat, že pro rozvíjení Ježíšovy modlitby je nám zapotřebí pěstovat a rozvíjet vnitřní klid a bezvášnivost a že v některých situacích a při některých velmi náročných a stresujících povoláních je možné dosáhnout klidu jenom stěží a jenom někdy. Ježíšova modlitba samozřejmě není(!) nějaké uklidňující cvičení. Je to spíše „pramen, který vyvěrá z tichosti“, jak o ní píší i četní svatí otcové. (Tj. náš vnitřní klid a mentální tichost jsou podmínkou ke vzniku této modlitby, nikoliv naopak.)

Rozhodně bych, jakožto věčný začátečník (a na rozdíl od řady moderních autorů!) Ježíšovu modlitbu nedoporučoval jako jakousi „doplňkovou mentální aktivitu“ anebo jako jakési „mentální cvičení“ uprostřed supermarketu, při čekání na vlak, nebo dokonce uprostřed rušné dopravy. Ježíšova modlitba si totiž vyžaduje plnou pozornost(!) a hluboké, upřimné a opravdové přání být s naším Spasitelem. Jedná se zde tudíž o něco jiného než při cvičeních jógy, při praktikování uklidňujících mentálních cvičení nebo manter ve stylu New Age.

Bylo by samozřejmě velmi dobré, pokud by slova „Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, smiluj se nade mnou hříšným“ postupně prozářila náš život a veškeré naše bytí tak, jak tomu bylo a je u vzorů naší pravoslavné křesťanské víry a duchovnosti. Na cestě k modlitbě Ježíšově bychom se proto měli vyhnout přepínání sil – to se stává zejména nadšeným mladým lidem, kteří pak v důsledku prvního neúspěchu na modlitbu srdce zcela rezignují. Na druhé straně bychom se však měli vyhnout také ignorování Ježíšovy modlitby. Především proto, abychom nebyli ochuzeni o četná dobrodíní a dary, které její praktikování může přinést nám i našemu křesťanskému společenství.

Pokud si budeme přát v modlitbě srdce pokračovat a rozvíjet ji, lze v souladu se všemi autory jenom doporučit poradit se s duchovními otci a starci, kteří se již modlitbu Ježíšovu modlí delší dobu. A co nám radí ve spojitosti s modlitbou srdce naši duchovní učitelé z dob dávno minulých? Zde jsou rady a poučení některých z nich:

Pozornost znamená klid srdce, který není rušen žádnou myšlenkou. Za tohoto klidu naše srdce stále a nepřetržitě vdechuje a vzývá pouze Ježíše Krista, který je Synem Božím a samotným Bohem. Vyznává toho, který jako jediný má moc odpustit naše hříchy, a s jeho pomocí statečně čelí svým nepřítelům. Skrze toto neustálé vzývání Krista, který skrytě zkoumá všechna srdce, duše dělá, co může, aby svou líbeznost a svůj vnitřní zápas za-

chovala skrytě před lidmi, aby ji ďábel, který by ji tajně přepadl, nesvedl ke zlu a nezničil její drahocenné dílo.

sv. Isychios Sinajský, O bdělosti a svatosti, par. 5
V přítomnosti Krista pocítíš, jak se ve tvé duši vynořuje Duch svatý. Je to Duch, který zasvěcuje lidský intelekt, takže vidí s „odhalenou tváří“ (2. Korintským 3,18). Vždyť „nikdo nemůže říci ‚Pán Ježíš, leč v Duchu svatém‘ (1. Korintským 12,3). Jinými slovy, je to Duch, kdo mysticky potvrzuje Kristovu přítomnost v nás.

sv. Isychios Sinajský, O bdělosti a svatosti, par. 29
Ti, kdo postrádají zkušenost, by měli vědět, že my s naší prostou myslí a neohrabaným tělem můžeme přemoci své netělesné a neviditelné nepřátele pouze pomocí nepřetržitého strážení svého intelektu a neustálého vzývání Ježíše Krista, našeho Stvořitele a Boha. Vždyť nejen, že jsou nepostřehnutelní, rychlí, zlomyslní a zkušení v kladení nástrah, ale mají také zkušenosti se zápasem, které získávali po všechny ty roky od Adama. Nezkušení mají jako zbraně Ježíšovu modlitbu a instinktivní schopnost rozlišovat, co je od Boha. Zkušení mají nejlepší metodu a nejlepšího učitele ze všech: aktivitu, dokonalé rozlišování a pokoj od samotného Boha.

sv. Isychios Sinajský, O bdělosti a svatosti, par. 42
Kdykoliv jsme plni zlých myšlenek, měli bychom mezi ně mrštit vzývání našeho Pána Ježíše Krista. Tehdy, jak nás

DUCHOVNÍ ČTENÍ

naučila zkušenost, uvidíme, jak se okamžitě rozptýlí jako kour ve vzduchu. Jakmile je intelekt opět ponechám sobě samému, můžeme obnovit svou neustálou pozornost a své vzývání. Takto bychom měli jednat pokaždé, když jsme vyrušeni.

sv. Isychios Sinajský, O bdělosti a svatosti, par. 98

Zapomnětlivost může uhasit naši stráž nad intelektem, jako voda uháší oheň, ale neustálé opakování Ježíšovy modlitby, doprovázené striktní pozorností, ji z našeho srdce vykořeňuje. Ježíšova modlitba vyžaduje pozornost, jako lucerna vyžaduje svíčku.

sv. Isychios Sinajský, O bdělosti a svatosti, par. 102

Po cestě pokání budeme kráčet správně, jestliže tehdy, když začneme věnovat pozornost intelektu, zkombinujeme bdělost s pokorou a modlitbu se schopností odrážet zlé myšlenky. Takto ozáříme komůrku svého srdce svatým a ctihodným jménem Ježíše Krista jako rozsvícenou lampou a očistíme své srdce od špatnosti.

sv. Isychios Sinajský, O bdělosti a svatosti, par. 152

Jednovětou Ježíšovou modlitbou se miní modlitba „Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, smiluj se nade mnou“. Jako loď se nedostane daleko bez vody, tak není žádného postupu vpřed ve střezení intelektu bez pozornosti, pokory a Ježíšovy modlitby. Kameny tvoří základ domu, ale základem svatosti – i jeho střechou – je svaté a ctihodné jméno našeho Pána Ježíše Krista... Píšeme o tom, co známe; a proto, kteří chtějí porozumět tomu, co říkáme, přinášíme svědectví o všem, co jsme viděli na své cestě... Jako slunce nemůže zářit, aniž by vydávalo světlo, tak srdce nemůže být očištěno od poskvrny zhoubných myšlenek, aniž by v modlitbě vzývalo Ježíšovo jméno. Protože je tomu tak, měli bychom tohoto jména používat, jako používáme svého vlastního dechu. Toto jméno je totiž světlem, zatímco zlé myšlenky jsou temnotou; je Bohem a Pánem, zatímco zlé myšlenky jsou otroky a demony.

sv. Isychios Sinajský, O bdělosti a svatosti, par. 168-170

Opravdu blahoslavený je člověk, jehož mysl a srdce jsou tak úzce spojeny s Ježíšovou modlitbou a nepřetržitým vzýváním jeho jména, jako je vzezření s tělem nebo plameny svíce s voskem. Slunce, které vychází nad obzor, působí denní světlo a ctihodné a svaté jméno Pána ežíše, které neustále září v mysli, dává vzniknout bezočtu idej, které září jako slunce.

Ten, kdo je během modlitby rozptýlován, stojí před první oponou. Ten, kdo obětuje jednovětou Ježíšovu modlitbu bez rozptýlování, se nachází za oponou. Velesvatyni ale zahlédne pouze ten, kdo zastaví přirozené myšlenky

a nazírána to, co převyšuje každý intelekt, a komu bylo takto dáno do určité míry zahlédnout božské světlo.

Ilias Presbyter, Výbor sentencí, 4. část II., par. 104

Energie Ducha svatého, kterou jsme mysticky přijali při křtu, se materializuje dvěma způsoby. Za prvé – budeme-li mluvit obecně – se tento dar projevuje, jak nám říká sv. Marek Asketa, skrze vytrvalé a dlouhodobé plnění příkázání (čím více plníme příkázání, tím více se v nás projevuje její záře). Za druhé se zjevuje (těm, kdo mají duchovní vedení) skrze nepřetržitou invokaci Pána Ježíše, opakovanou a vědomou pozorností, tj. skrze soustředěné připomínání si Boha. Prvním způsobem se projevuje pomaleji, druhým způsobem rychleji, tedy pokud se člověk pilně a vytrvale učí, jak má kopat, aby objevil zlato.

sv. Řehoř Sinajský, O znameních milosti a klamu, par. 3

V případě začátečníka v umění duchovního boje může vyháňet myšlenky sám Bůh, neboť pouze ti, kdo mají s tímto bojem zkušenosti, jsou s to se jim postavit a zahnat je. Avšak ani oni tohoto nedosahují sami, ale bojují proti nim s Boží pomocí, oděni ve zbroji jeho milosti. Když tě někdy přepadnou myšlenky, jako zbraně použij častého a vytrvalého vzývání Pána Ježíše. Ony se pak dají na ústup, neboť nebudou moci snést žár vyvolaný v srdci modlitbou, a utečou, jako kdyby byly páleny ohněm.

sv. Řehoř Sinajský, O modlitbě, par. 4

Potom se sám posad v rohu své tiché cely a dělej, co ti říkám. Zavři dveře a odvrát svůj intelekt od všeho bezcenného a pomíjivého. Polož své vousy na hruď a zaměř svůj tělesný pohled, spolu s celým intelektem, na střed svého břicha čili pupek. Omez dýchání nosem tak, aby se ti nedýchalo snadno, a pátrej svým intelektem ve svém nitru, abys našel místo srdce, kde přebývají všechny duševní schopnosti. Zpočátku tam nalezněš temnotu a neprostupnou hustotu. Později, vykonáváš-li tento úkol ve dne v noci, nalezněš jakoby zázrakem neutuchající radost. Jakmile totiž intelekt dosahuje místa srdce, náhle spatřuje věci, o nichž dříve nic nevěděl. Vidí otevřený prostor v srdci a spatřuje, jak sám naprosto září a je schopný dokonalého rozlišování.

sv. Simeon Nový, Teolog, Tři metody modlitby

Poučení svatých otců a starců, se kterými se na stránkách Filokalie setkáváme, budou pro naše praktikování Ježíšovy modlitby užitečná. I tato – již čtvrtá část výběru poučení svatých otců byla se svolením vydavatele vybrána z překladu Filokalie, který vyšel ve vydavatelství VOLVOX GLOBATOR v edici Religio v roce 2008

Roman Juriga

ŠAMANIZMUS A KŘESŤANSTVÍ- POTŘETÍ O SETKÁVÁNÍ

V předešlé části našeho vyprávění jsme se seznámili s popisy středověkých misionářů, kteří se snažili způsobem mírným i násilným (doslova po dobrém i po zlém!) vykořenit z kultury jihoamerických indiánů podivné užívání psychotropních látek z kaktusů, hub a jiných rostlin a přivést je k poznání křesťanského Boha. O tom, že se to v mnoha ohledech nepodařilo, svědčí mimo jiné skutečnost, že s halucinogeny začali časem experimentovat četní „bílí šamani“ odchovaní křesťanskou kulturou. V mnoha jiho- a středoamerických zemích se lze dnes navíc setkat s podivnou směsí extatických a drogových kultů s křesťanstvím. Přiblížme si tudíž „svědectví“ Alberta Hofmana, jednoho takového novodobého „bílého šamana“ a experimentátora:

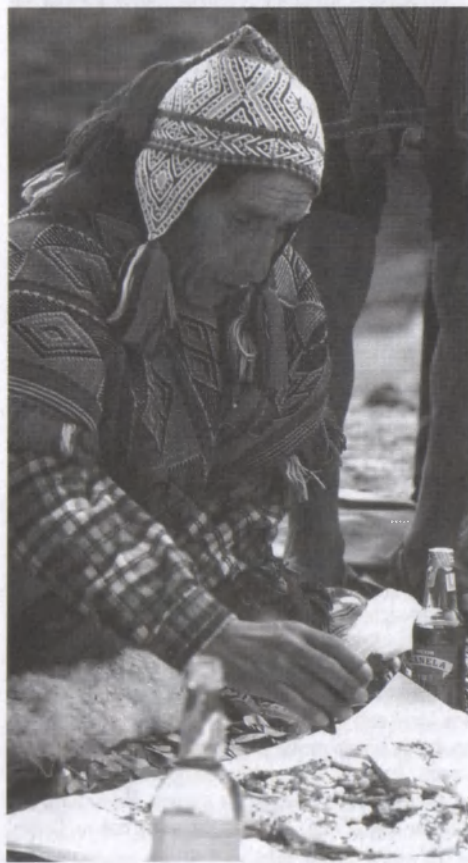
„Všechno v mém zorném poli bylo zkreslené a nejasné. Jednotlivé kusy nábytku měly najednou groteskní až strašidelný tvar... Paní od vedle již nebyla paní R., nýbrž nějaká zlá, zákeřná čarodějnice v barevné masce... Usadil se ve mně nějaký démon, zmocnil se mého těla, mysli, duše. Skákal jsem a křičel, pokoušel jsem se ho zbavit, ale pak jsem se znovu zhroutil a bezvládně ležel na pohovce... přepadl mne hrozný strach, že se zblázním.“

Lindy si zaznamenal:

„Dvaatřicet minut po požití hub se svět kolem mne začal zvláštním způsobem měnit. Vše začalo působit mexickým dojmem... Ať jsem měl oči dokořán, nebo zavřené, viděl jsem jen a jen mexické motivy a barvy. Když se ke mně sklonil lékař, který na experiment dohlížel, aby mi změřil krevní tlak, před očima se mi proměnil v aztéckého kněze a ani by mě nepřekvapilo, kdyby vytáhl obsidiánový nůž... Na vrcholu intoxikace ... dosáhla změť vnitřních obrazů takové intenzity, že jsem měl strach, aby mě tento vír tvarů a barev neroztrhal a nerozpustil. Asi po šesti hodinách sen skončil.“

Jeho kolega Schultes byl svědkem několika obřadů pod vedením slavné mazatecké šamanky Marie Sabiny: V knize Rostliny bohů (Plants of the Gods) zaznamenává společně s Hofmanem její slova evokující otravu teonanacatlem:

„Čím hlouběji proniknete do světa teonanacatlu, tím víc uvidíte. Uvidíte také naši minulost a naši budoucnost... Já jsem na vlastní oči viděla boha: obrovské tikající hodiny, tělesa, která se pomalu otáčejí,

DUCHOVNÍ ČTENÍ

a uvnitř hvězdy, Země, celý vesmír, den a noc, pláč a smích, štěstí a bolest.“

Popis tohoto nepochybně nadpozemského zážitku nám pomáhá pochopit, proč se tento kult udržel celá tři tisíciletí.

Nevěřím tomu, že jako křesťan mám s šamanem společného Boha. Ale ďábla, toho společného máme. Ten je opravdu univerzální. Tak vidíte, přece něco. Ale ekumenu bych na tom raději nestavěl. Ačkoli se možná najde mnoho lidí, kteří tak budou činit, protože podstatné pro ně bude jen to (a právě jen to), že tu „něco“ funguje. Lidská přirozenost je už asi taková, že kdykoli člověk zažije něco neobyčejného, nadpřirozeného, nadpozemského, úžasného (pokud je to až tak úžasné, že to nelze připsat jen dosud skrytým vlastním možnostem), vždycky má tendenci to přisoudit Bohu. Dokonce i když se v jeho zážitcích objevují tu a tam podezřelé prvky, které nezapadají do naší představy Boha, pořád člověk (raději) trvá na svém. Zažil jsem lidi, kteří si uměli všelijak zdůvodnit různé nesrovnalosti a podezřelosti ve svých zážitcích, protože fascinace tou věcí se nechtěli vzdát. Ostatně, zažil jsem to sám, při svých duchovních životních peripetiích. Bylo to skutečně silné, nadpřirozené, zajímavé, vzrušující, tajemné, byla to moc. (A také občas nevysvětlitelná úzkost, vyčerpání, nadpřirozený děs a strach). A také jsem zažil skvělé pocity, velebnou blízkost nevyslovitelné moci, erupci osvobodivé radosti, vyvolenosti, jistoty, úžasnou družnost, útěšnou vzájemnost a poznání dosud nepoznaného štěstí. Jak dobře chápu v tomto kontextu radost poutníků ve Wirikútě. A opravdu vím, co mluvím, nejsem zde odkázán na svědectví jiných, ať spolehlivá, nebo nespolehlivá. Díky Bohu jsem zažil zcela nepopíratelné (a částečně nejen soukromé) zhroucení těchto duchovních světů a poněkud nepřijemné, leč neodbytné poznání, že jsem to byl já, kdo se nacházel „mimo“, a že opravdová skutečnost je neskutečně jiná. Takové vystřízlivění z úžasného rauše, kdy se člověk probudí uprostřed pronajatého bytu a zjistí, že v záchvatech kosmické radosti kolem sebe rozmlátil, co se dalo, včetně květináčů živých kytek a bedny s morčetem, které na něj kouká zpod kuchyňského dřezu svýma vyděšenými velkýma očima. Těd nehovořím o věcech kolem nás, hovořím o lidské duši. Možná, že své vlastní zkušenosti nemohu s mechanickou přesností vztáhnout na zkušenosti kmenových společenství indiánských šamanských kultur, ale pro „bílé hledače“

mé kultury by snad mohly být určitým varováním a inspirací. Co se týče šamanských přírodních národů a náboženství, tam to jistě neprobíhá (jako u nás) jen jako živelný nebo importovaný experiment. Je pravda, že mají kolem svých náboženských zážitků vyvinutou pevnou naukovou strukturu, která, jak opakovaně zdůrazňuje Petr T. Furst, pomáhá udržovat kmenový svazek a integrovat každého člena do jeho společenství. Nicméně ani to ještě není samo o sobě zárukou, že jejich poznání není klam a že jejich duchovní vesmír není bludištěm krivých zrcadel. Třeba už proto, že každý příslušník kmene Huicholů, Cahullů, Tukanů, Waraů a dalších, ví přesně, jak duchovní místopis nebeských sfér vypadá, všichni to mají svým vlastním zážitkem utvrzené, ale sotva by se asi na tom shodli mezi sebou. Každý z nich si je jist pravdou, ale každý kmen má tu pravdu jinou, své zážitky jiné a svá božstva jiná.

Ještě by tak scházelo, aby vzali luky a kopí a šli si navzájem vysvětlovat, kdo z nich tedy má tu pravdu pravou. U nás v Evropě bychom to nejspíš tak udělali. Indiánské národy si to, zdá se, zas tak neberou. Ovšem, kromě těch mocných, jako byli třeba Inkové či Aztékové. To byly klasické dobovačské říše, stejně jako Babylón, Egypt nebo Řím. Nebo Španělsko. Oni se lidé a jejich říše (zvláště ty mocné) od sebe zase tak neliší. Snad tedy byli indiánští vojáci a kněží vůči poraženým (pokud některé kultivky neshnědli) alespoň tolerantnější než křesťanští dobyvatelé? Možná. Pripusťme to. Pripusťme, že byli alespoň tak pragmaticky tolerantní jako například pohanský Řím. Když Řím pokořil další národ a další bohy, tak napřed prozkoumal, jestli se božstva poraženého lidu nepodobají jeho římským bohům. Pokud ano, nebyl žádný problém. Pokud ne, tak je Řím ke svým bohům prostě přidal. Pár dalších lokálních bohů se může hodit. Jenom Židé měli s Římem občas nějaké potíže, se svým jediným Bohem, kterého nebylo možno nikam zaškatulkovat ani přidat k ostatním. A samozřejmě hlavně křesťané. Ono tvrdohlavé „Věřím v jednoho Boha“ bylo římským úředníkům tak vzdálené, že naprosto nemohli pochopit, jak je vůbec možné, že lidé jsou ochotni kvůli tomu ztratit své vlastní životy, někdy i způsobem málo záviděníhodným. Přece by stačilo tak málo, pokleknout před sochou Jupitera, Herma nebo současného živého boha – římského císaře. Co to ti křesťané měli za divnou víru? Co to měli za zkušenost? Co věděli o životě a smrti navíc, co by nebylo

DUCHOVNÍ ČTENÍ

známo jejich udiveným mučitelům? To je otázka, kterou vůči křesťanům řeší lidstvo dodnes a ještě ji řešit bude. Zvláště před koncem našeho věku a světa bude tato otázka velmi aktuální. Podle proroctví čeká křesťany tak silné pronásledování, jaké do té doby ještě nebylo. Jestliže křesťané (a tedy ani já) nakonec nemají pravdu, jestliže se mýlí, pak jsou vskutku nejubožejší ze všech lidí, jak píše apoštol Pavel. (Myslel ovšem ty opravdové křesťany, ne jen podle jména). Žádné nebeské radosti na ně nikde nečekají a pozemské radosti a vášně si kvůli své víře odpírali. Smutný život a ještě smutnější a marná mučednická smrt. Pak by bylo opravdu lepší žít jako jejich okolí: „Jezme a pijme, protože zítra zemřeme.“ Ale co když je to obráceně? Co když křesťané mají pravdu? Co když ti, kteří uvěřili tomu, čemu ostatní nevěří, znají něco, co ti ostatní naznají? Co by to pro ty ostatní znamenalo? Co by to znamenalo pro římského konzula, který předhazoval křesťany dravým šelmám v cirku? Co by to znamenalo pro řeckého filozofa, co pro aztéckého kněze, pro hinduistického fakíra, pro tukanického šamana, pro zbožného muslima v mešitě, pro židovského kupce, pro jogína v Dillí, pro ateistu nebo pro člověka, který čte tyto řádky?

Ale to jsem se rozfilozofoval, vraťme se k šamanizmu a křesťanství. Pokud má indián (ale ještě spíše mladý běloch) nějaký důvod, aby se nestal křesťanem,

aby zůstal například šamanem nebo se jím stal, jak se může vypořádat s tím, že indiáni mají každý ve svém kmeni velmi přesvědčivé osobní zkušenosti o svých bozích a duchovních vesmírech, ale ty se navzájem kmen od kmene (někdy výrazně) liší? Jak ten rozpor vyřešit? Jedna velmi lákavá možnost se pro něj přece jenom nabízí. Může se s tím snad vypořádat pomocí takzvaných archetypů. Jakýchsi společných prazákladních pravd, skutečností a vzorů, které stojí v pozadí jednotlivých duchovních zkušeností. Jednotlivé konkrétní zkušenosti se sice od sebe navzájem mohou lišit podle místních kmenových tradic, ale může to být dáno pouze odlišnou interpretací. Co když si lidé pouze různě interpretovali svou zkušenost s onou jedinou nadpravdou a tuto společnou nadpravdu lze odhalit ve všech náboženských systémech a v jejich společných základních symbolech a s jejich pomocí se dostat přímo k ní, jaksi „o patro výš“?

Co když je to konec konců vlastně jedno, jestli je člověk křesťan, nebo šaman? Tuto zajímavou otázku si probereme v další kapitole. Nyní však přišel čas, abychom v příštím pokračování našeho seriálu nahlédli do přísně střeženého jednacího sálu a abychom byli přítomni nejtajnějšímu jednání ústředního výboru fiktivní společnosti Naše dobro, a. s.

o. Jan Týmal, pokračování příště

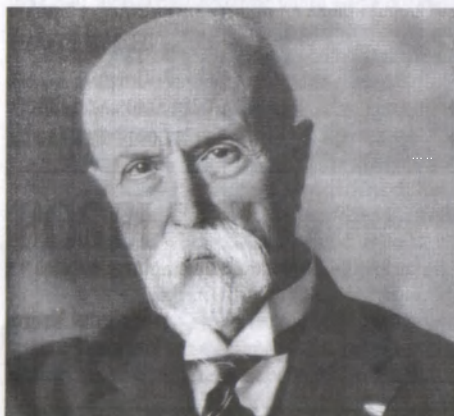
TOMÁŠ G. MASARYK V. POHLEDU SV. BISKUPA GORAZDA

Letos 7. března uplynulo 160 let od narození Tomáše G. Masaryka, ale jen jaksi letmo, téměř na okraji dnešního hektického politického dění a hospodářských starostí, zaznamenávala naše veřejnost toto výročí filozofa a státníka, prvního prezidenta Československé republiky, o jejíž vznik se tolik zasloužil.

Dnes se opět o T. G. Masarykovi (1850–1937) píše, jeho dílo už není nedostupné, před několika desetiletími se však zamlčovalo a cíleně potlačovalo a to poznamenalo část naší veřejnosti. Ve školách se Masaryk obcházel jednou větou, zpravidla s poznámkou s negativním hodnocením.

I když se dnes odborní historikové Masarykem zabývají, málokdo si připomene a vyzvedne Masarykův názor, který vyjadřuje jeho kladný vztah ke křesťanství, vyjádřený například v známých větách, že „česká otázka je otázka náboženská“, nebo výrok: „Ježíš – ne César!“ To znělo kdysi co varování před opojením politickou mocí a i dnes by to měla být věta jasná po krutých zkušenostech dvacátého století, kdy na Západě bujel „césarismus“ nejprve v italském fašismu, pak byl doveden až do nelidských zvrhlostí v rasisticky podbarveném německém hitlerismu a kdy se nevyhnul ani evropskému Východu, i když se halil do hesel o spravedlnosti a beztrždní společnosti v ateisticky okouzlených snech marxistů. Zanedlouho po Masarykově pohřbu v roce 1937 byl československý stát, budovaný Masarykem, vydán nepřátelům a „césarismem“ měly být pošlapány a pohřbeny Masarykovy ideje i životní státnické dílo...

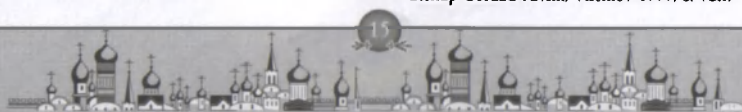
A v dnešní mravně rozkolísané době? Ztratí smysl klasické biblické Desatero Božích přikázání, nemluvě o přikázání křesťanské lásky k Bohu a bližnímu, které k němu připojil Spasitel Pán Ježíš Kristus, tedy zásady, které T. G. Masaryk ctil? Vážněji je třeba si klást otázku, zda se v jádru dnešních společenských problémů neskrývá fakt, že hlavní křesťanský etický princip, který filozof a státník Masaryk zastával, dnes až příliš neustoupil ve vědomí národa do pozadí?

O tom, jak viděl Masarykův mravní odkaz náš novodobý svět a mučedník vladyka Gorazd, nemáme z jeho prací ucelené a podrobné svědectví. Jen drobné příležitostné výroky nás mohou k tomu dovést.

V kapitole „Co život přinášel“ v edici Biskup Gorazd Pavlík¹ čteme, jak vladyka Gorazd vzpomíná na T. G. Masaryka z dob svého studia teologie: „Profesora T. G. Masaryka jsem si zamiloval hned v bohosloví, kdy se mi dostala do rukou jeho kniha o sebevraždě (v německém znění), která mne uchvátila svou objektivitou, vědeckým klidem a také tím, že je v ní oceňováno náboženství jako jeden z předních činitelů, stavějících hráz proti vzrůstající se sebevražednosti. Zastal jsem se ho velmi energicky, když jeden z kolegů, sveden kterými novinami, se vyslovil, že Masarykova kniha propaguje sebevraždu. Četl jsem ještě v bohosloví jeho větší spis o krizi socialismu, v níž se vyslovuje zamítavě o historickém materialismu, a později

¹ Biskup Gorazd Pavlík. Vilémov 1999, s. 72n.

HISTORIE

všechny jeho hlavní knihy.*

Pohled vладыky Gorazda na Masaryka byl tedy obdivný, ale jistě i kritický. Protože Matěj Pavlík (biskup Gorazd) viděl smysl a cíl své práce v obnově principů cyrilometodějských, jež spatřoval v živé církevní tradici pravoslavní, a zasvětil obnově této tradice v národní církvi u nás od politického převratu po I. světové válce celý svůj další život, znalosti a schopnosti, cílevědomé pastýřské úsilí a veškerou energii, jaké byl schopen, soustavně pak jako biskup české pravoslavné církve učil své věřící jednoznačně kladnému vztahu ke státu, který Masaryk svou politickou aktivitou vydobyl. Učil, abychom se modlili „za Československou republiku (naši vlast) a jejího prezidenta i všechny jeho zákonné spolupracovníky ve správě státní i ve vojsku, aby Bůh ohradil jejich působení mírem, vzbudil v srdcích jejich přízeň k svaté církvi pravoslavné, abychom i my, údobé její, mohli pokojně žít i v pravé víře zbožně a čestně.“²

Pamětníci vědí, jak se svatý vладыka chvěl úzkostí, když bylo ohrožováno pravoslavné církevní dílo v našem národě, když byla ohrožena Masarykem vybudovaná svobodná republika. Na svém chápání Masarykova významu a na svém hodnocení Masarykovy osobnosti vладыka Gorazd nic podstatného neměnil. Věděl jistě dobře, že T. G. Masaryk se zajímal o pravoslavnou etiku, že k osobnímu rozhovoru pozval do Lán například MUDr. Ctibora Bezděka, pravoslavného křesťana, autora Etikoterapie – léčení mravností, a o jeho léčebné metody založené na pravoslavné etice se živě zajímal. Setkal-li se vладыka Gorazd s prezidentem Masarykem osobně, nevíme, alespoň se o tom nezachovaly žádné doklady.

Zato je známé, že vладыka Gorazd na začátku každého nového roku hodnotil veřejně prožitou událostí roku předchozího, řadil vedle sebe radostné úspěchy, ale nezamlčoval ani bolestné nezdary v životě církevním, nepamínil nastínit před čtenáři českého pravoslavného časopisu povinnosti, které bude nutno plnit v dalším období. Svou osobu přitom ve své apoštolské skromnosti nikdy nevysouval do popředí. Jakousi bilanci a hodnocení k roku 1937, roku Masarykova úmrtí, vyslovil

i tehdy. Připomněl, že svůj nekrolog k Masarykovu skonu vyslovil vладыka již na podzimním zasedání eparchiální rady brzy po této události, ale větší hodnotící slovo zveřejnil při každoroční bilanci až 1. ledna 1938 ve „Věstníku české pravoslavné eparchie“.³

Píše, že ho v třicátém sedmém roce zasáhly tři ztráty, kterých želel hluboce. Nejprve vzpomínal odchodu na věčnost srbského patriarchy Varnavy, s nímž se loučila nejen srbská pravoslavná církev, ale i naše česká pravoslavná eparchie, která tehdy žila v úzkém spojení s mateřskou církvi srbskou v autonomním jurisdikčním svazku. Vладыka nezapomněl, že právě v tom roce 1937 dlela v Jugoslávii na významné pouti početná skupina českých pravoslavných. I oni zesnutí Jeho Svatosti, vynikajícího patriarchy, velkého přítele naší církve, „který měl živý zájem o všechny obory našeho církevního života, ale i života národního a též zejména o misijní práci,“ přijímali s velkou účastí. Vладыka se s úctou sklonil i před památkou vynikajícího kněze, protojereje Petra Kauera, který rovněž v roce 1937 opustil pozemskou církev. Otec Petr Kauer patřil k nejlepším tehdejšími vладыkovým spolupracovníkům.

Nakonec vладыka ve svém úvodníku přešel k osobnosti, s níž se rozloučil národ v září 1937, prvního prezidenta svobodného československého státu, jeho zakladatele a cílevědomého budovatele, T. G. Masaryka. Dříve pronesený nekrolog ze zasedání podzimní eparchiální rady vладыka zde rozvínil v delším zamyšlení se zajímavými podrobnostmi, v nichž vynikne vztah našeho svatého biskupa k této významné státnické a myslitelské osobnosti.

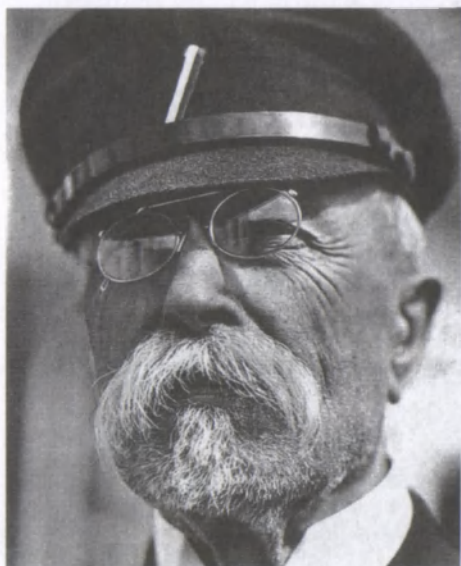
„Bůh dopřál T. G. Masarykovi,“ konstatuje vладыka, „při jedinečných darech duchovních i dlouhého života.“ Připomíná, že „Masaryk byl vynikajícím a uchvacujícím učitelem i vychovatelem naší vysokoškolské mládeže, které otvíral široké rozhledy a kterou naplňoval nadšením pro vědu a všestranné úkoly životní a seskupoval k organizované práci. Byl filosofem, sociologem, politikem a obětavým pracovníkem mezi drobným lidem, z něhož vyšel. Nebylo oboru, jemuž by nebyl vě-

² Srov. Lidový sborník modliteb a zpěvů pravoslavné církve. 1. vyd., 1933, v modlitbách ranních, s. 14, a na mnoha dalších místech a v dalších vydáních i v modlitebních knihách jiných, kdy se výslovně modlíme za naši vlast, prezidenta a představitele státu v tomto duchu.

³ Srov. Úvodník IX. ročníku „Věstníku české pravoslavné eparchie“ v č. 1, z 1. ledna 1938.

HISTORIE

noval pozornost. Byl kritickým hledačem pravdy, v jejíž vítězství věřil. Dovedl jít proti proudu a odpůrce svého směru přemáhal vytrvalou prací a zásadovostí i opravdovostí svého života. Okruh jeho působnosti rozšiřoval se od teorie k praxi, od vlastního národa k otázkám slovanským a mezinárodním...⁴

V těchto obdivných větech nepřeslechněme i něco z toho, co si sám sv. vladyka Gorazd programoval jako vlastní činnost a metodu pro církevní obnovu. S pravdou o Masarykovi při veškeré serióznosti hodnocení Masaryka zní zde něco i z charakteristiky samotného vladyky Gorazda, něco velice podstatného! Cožpak právě tak v metodické, náročné práci nepoznávali Gorazda jeho spolupracovníci? Když dává za příklad Masarykovu důslednou práci, velice jemně naznačuje: takový je i můj program, přátelé, takový by měl být i směr vaš. mých pomocníků a následovníků, na každém úseku církevní činnosti. Jako by mluvil jako tehdy před více než sedmdesáti lety i k našemu dnešku...

Vladyka Gorazd přibližuje stručně i Masarykovu rozhodující životní etapu, kterou byl jeho politický boj za osvobození národů, které se spojily ve vzniklé první Československé republice do jednoho

státního organismu – Čechů, Slováků, Karpatorusů atd. T. G. Masaryk ve vysokém věku zanechal doma ženu a děti, odešel v době pro celou Evropu osudové za hranice, aby pracoval pro osvobození svého národa. „V této práci nekolísavě vytrval, až zvítězil. Zažil dosyta nenávisti, ale i lásky a oddanosti. Jeho práce byla nesena žízni po spravedlnosti.“

Zajímá nás, jak sv. biskup Gorazd viděl vztah T. G. Masaryka k pravoslavné církvi.

Hodnotí jej věcně, kriticky. Oceňuje u zesnulého prvního prezidenta státu jeho důslednou pravdivost a snahu neškodit, ale upozorňuje, že Masaryk pravoslaví neznal a z toho, co studoval, pravoslaví nepochopil:

„Prezident Masaryk nebyl členem pravoslavné církve. Neměl ve svém životě pravděpodobně vůbec možnosti a příležitosti poznati pravoslaví z originálních pramenů, tj. z bohoslužebných knih, v nichž zachycen jest zbožnostní a myšlenkový duch pravoslaví, ani z odborné bohoslovecké literatury pravoslavné, ať věroučné, ať církevně-historické nebo církevně-právní. Vysvítá to z jeho velikého díla „Rusko a Evropa“, které – pokud se jedná o pravoslaví – opírá se o literaturu, z níž podstatu pravoslaví nelze poznati. Proto úsudek jeho o pravoslaví, ovlivněný mimo to i některými konkrétními a vnějšími nepodstatnými zjevy v ruském pravoslaví, byl jednostranný, stejně jako jeho názor na dobu cyrilometodějskou, jejíž význam jest nyní čím dál tím výše hodnocen.⁴ Nelze se divit, že v důsledku této subjektivně nezaviněné jednostrannosti nepovažoval pravoslaví za dosti vhodné pro československý národ, kterýžto názor jest ostatně velmi rozšířen, ač – jak faktické zkušenosti dokazují – jest naprosto nesprávný. A když přesto se pravoslaví v naší vlasti i mezi Čechy ujímalo, byl pro to, aby se opřelo o církev cařihradskou, a ne srbskou, neboť nebyl obeznámen s církevním právem pravoslavným ani historicky danou právní souvislostí našeho pravoslaví se srbskou církví a byl veden v této věci jen zřeteli politickými. Byl tedy zásadně i církevně-právně vlastně naším odpůrcem, ale jednal svrchovaně čestně jednak tím, že řekl, co si myslí, takže jsme věděli, kde třeba páku nasadit, jednak též tím, že – pokud můžeme z určitých faktů usuzovati – opravil po rozhodnutí

⁴ Tj. na konci třicátých let 20. století.

HISTORIE

nejvyššího správního soudu ze 7. prosince 1931, č. 31.335, vyzněvším svými právními důsledky proti cařihradské orientaci, svůj právní omyl. Tedy i v našem případě projevila se jeho mravní velikost. Jak by se v takovém případě zachoval diktátor? Zdali by neuznal za vhodné zničit malou církev, o níž by se třeba i jen mylně domníval, že neodpovídá jeho politickým koncepcím? President Masaryk byl toho vzdálen, neboť po celý život byl apoštolem svobody národní i svobody vědeckého a náboženského přesvědčení. Jak málo chápali presidenta Masaryka lidé, kteří, odvolávajíc se na něho, prohlašovali, že pravoslaví u nás musí být zničeno, a také všechno činili, aby bylo zničeno. Nikdy nemůžeme býtii presidentu Osvoboditeli dosti vděčnými za jeho důsledné demokratické smýšlení a jednání, jímž stal se nejen osvoboditelem národa jako celku, ale můžeme říci, na území Československé republiky i osvoboditelem naší církve.*

Poslední větu v tomto odstavci by se slušelo podtrhnout jako klíčovou.

Ale úvaha sv. vладыky i potom pokračuje. Vyzvuze ze svých zjištění i důsledky pro svou současnou práci a zaměření všech, které vedl jako věrný pastýř cestou pravoslaví. Píše:

„Třebas je nás málo, třebas máme v důsledku revolučního vzniku i z jiných příčin ještě mnohé nedostatky, a třebas mnozí občané jednak z neznalosti pravoslaví a jednak pro ty naše dočasné a místní nedostatky jsou proti nám, přece máme možnost a svobodu k práci, při níž se nám dostává přiměřené podpory státní jako jiným církvím.“

Vraceje se opět k osobnosti T. G. Masaryka, dodává: „U osobnosti Masarykovy jest nám také drahým a sympatickým, že jako laik zabýval se otázkami náboženskými a že se přes náboženství nepřenášel s velkopanskou povýšeností a lhostejností. V osobního Boha, v Boží Prozřetelnost a v nesmrtnost duše nejen pevně věřil, ale nestyděl se tuto víru i veřejně vyznat. Víra nebyla mu prázdným slovem, ale byla formovatelkou jeho soukromého života i veřejné činnosti. Na jeho stole byla Bible, nebyla tam však jen proto, aby tam jen ležela.

⁵ Citovaný Věstník české pravoslavné eparchie, roč. IX. (1938) s. 1 a 2.

⁶ S odstupem času se stává téměř i symbolické, že kanonizace biskupa Gorazda se udála v olomouckém chrámě svatého Gorazda I. (velkomoravského), který byl vyhnán z moravské vlasti po Metodějově smrti někdy v letech 886–887, tedy po tisíci a sto letech, a že současně událost kanonizace připadla na padesátileté výročí smrti T. G. Masaryka, jehož osobnosti a díla, jak svědčí citovane vладыkovy písemnosti, si náš novodobý světec upřímně vážil.

nýbrž aby v ní četl a u jejího obsahu rozjímal.“

A na závěr ještě necháme zaznít poslední vладыkovy věty o T. G. Masarykovi. Bolest a pohnutí nad ztrátou významného muže, jehož obdivoval a jehož pracovní elán ho inspiroval v zápase o vlastní program, nepřeslechneme:

„Jestliže naše církev projevovala při jeho smrti smutek, byl to smutek upřímný a hluboký, vyvěrající z vděčných, upřímných a milujících srdcí. Dlužno zaznamenati, že nad skolem presidenta Masaryka truchlila také naše mateřská církev srbská.“⁵ Věrnost masarykovským ideálům národním, věrnost masarykovské koncepci svobodného státu sv. biskup Gorazd pak dosvědčil, když spolu se spolupracovníky zůstal věrným až k oběti vlastního života.⁶

Prot. Pavel Aláš

65. VÝROČÍ ODVLEČENÍ ČESKOSLOVENSKÝCH OBČANŮ DO SSSR

Chtěla bych navázat na článek „Je možné rehabilitovat Stalina“ vладыky Jáchyma z únorového čísla HP. Vážený pan biskup se dotkl velmi bolestivého tématu. Stalinské gulagy se totiž nevyhly ani několika stovkám československých občanů. Po příchodu Rudé armády v květnu 1945 již 11. května začala sovětská SMĚŘ pod různými záminkami (tlumočení, u stavařů opravy silnic či mostů) lákat své oběti z domovů, do kterých se mnozí již nikdy nevrátili. Zemřeli na území SSSR v lágrech, a pokud se někteří z nich vrátili, bylo to až po Stalinově smrti.

Kdo byly tyto oběti? Byli to většinou emigranti z bývalého Ruska, kteří se přidali k Dobrovolnické armádě (ta chtěla v roce 1917 pokračovat ve válce proti Německu i proti vůli bolševiků). Byli to mladí lidé, středoškoláci i vysokoškoláci, kteří po roce 1920 opustili území Ruska. Mladá Československá republika jim poskytla azyl i možnost studia, a tak se stalo, že po dokončení školy se zde mnozí natrvalo usadili, oženili se a založili rodiny. Tito lidé se zařadili do pracovního procesu podle svých profesí – byli to důstojníci čs. armády, lékaři, technici, právníci, přírodovědci, zemědělství odborníci. Snažili se být užitečnými státníci, který je přijal. Ve 30. letech se mnozí z nich stali československými občany.

Mnozí z nich pilně a iniciativně pracovali, získali dobré postavení a žili spokojeně. Prozíravější z nich na konci války opustili domov a vydali se na novou pouť do neznáma, směrem na západ. Ti, kteří zůstali, věřili, že je dělí čtvrt století od doby, kdy opustili Rusko a stali se československými občany...

Ale Stalin a jeho pochopové nezapomněli. A tak lidé mizeli z domovů a od rodin. Příbuzným nikdo nesdělil, kde jsou, zda zatčení či odsouzení. Nic, prostě se po nich slehla zem.

Jejich práce ale zůstala, zejména práce stavařů, se kterou se setkáváme po celé republice, zejména v Praze. Například dlouholetou dominantou města byla budova Penzijního ústavu na Žižkově (dnes Dům odborů), kterou stavěl Ing. Jiří Prokopenko, obchodní dům Bílá labuť či kino Broadway na Příkopech, postavené Ing. Eugenem Tumanovem, mosty Jiráskův a někdejší Švermův, postavený po válce podle projektu Ing. Michaila Kovalevského. V době stavby mostu byl jeho architekt vězněm v sovětském Bulavu. Mimo Prahu rovněž most u jihočeské Bechyně je dílem architektů z někdejšího Ruska.

Mezi odvěčenými byli nejen občané Ruska, ale i Češi, jako např. dr. Ing. Zelený, zaměstnanec Ministerstva dopravy, a mnoho jiných.

Oběti stalinských represí byli i českoslovenští důstojníci, např. gen. Vojtechovský, který roku 1997 obdržel in memoriam Rád bílého lva, pplk. Škalenko, pplk. Kapnám a špkt. Petrov, kteří roku 2002 obdrželi in memoriam Záslužný kříž od Ministerstva obrany ČR. Ti všichni zahynuli v sovětském gulagu.

Těžko bychom hledali odvětví, ze kterého by nebylo obětí. Odvěčených bylo několik set a byli to většinou příslušníci pravoslavné církve. Zanechali doma manželky a nezletilé děti, bez podpory, bez prostředků a v naprosté nejistotě o osudu svých blízkých.

V té době byla pozůstalým útěchou církev a její představitelé: o. Vasněcov, který takto přišel o syna Viktora, o. Inokentij, o. Aleš a o. Novák.

Již několik let na Olšanských hřbitovech se před chrámem Zesnutí přespáté Bohorodice u pamětní desky obětem stalinismu koná pietní akt – vzpomínka na odvěčené. Koná se za laskavé účasti pravoslavné církve, představitelů vlády ČR, a pokud to čas dovolí, i samotného prezidenta republiky prof. Klause. Je zde přítomna i Hudba Hradní stráže. V loňském roce se jej účastnil též vладыka Kryštof spolu s dalšími představiteli naší církve. Poté se vždy v 15:00 koná další pietní akt u pamětní desky na domě č. 29 v Rooseveltově ulici v Praze 6, po němž následuje panychida v kapli sv. Mikuláše v tomto domě.

Letos vzpomínáme 65. výročí odvěčení československých občanů do gulagů. Pietní akt se bude konat dne 12. května v 11:00 u chrámu na Olšanech a v 15:00 v Rooseveltově ulici.

Děkujeme představitelům pravoslavné církve za vzpomínku o odvěčených a panu biskupu Jáchymovi za to, že připomněl činy páchané Stalinem. Kéž Bůh pomůže lidem najít správnou cestu, aby se hrůzy páchané ve 20. století již více neopakovaly.

Mgr. Elena Nedzvěžská

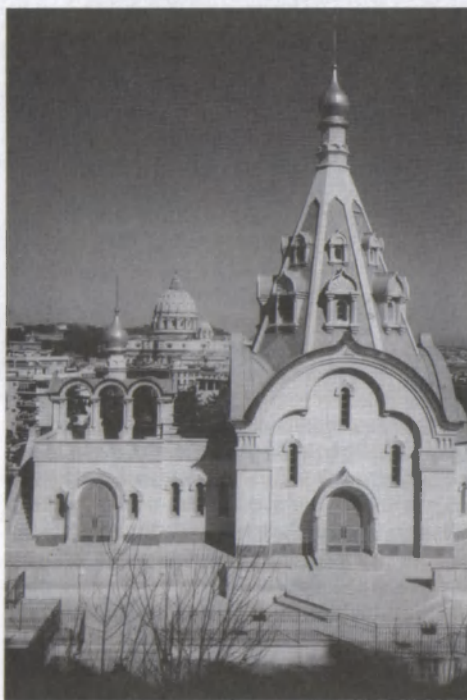

PRAVOSLAVÍ V ITÁLII – HLEDÁNÍ PRAVOSLAVNÉHO CHRÁMU V ŘÍMĚ

V úvodu tohoto mého pokusu o napsání příspěvku do časopisu Hlas pravoslavi chci upřímně říci, že to není vůbec lehké přejít od úmyslu k provedení. Mám strach, že to, co chci psát, nedokážu nakonec vůbec vyjádřit tak, jak chci. Cítím jen, že to může být pro někoho zajímavé a ostatně jde o nás pravoslavné a o poznání míst, kde se pravoslavní modlí a žijí. V editorialem HP z listopadu 2009 je návod, jak postupovat při psaní příspěvků, a to mi dodalo odvalu sednout si za počítač a začít psát. Tak to vezmu pěkně podle návodu:

Žiji v Římě již 12 let. Narodila jsem se v roce 1953 v Praze a maminka mě tenkrát nechala pokřtít v tehdy ještě pravoslavném kostele sv. Michaila na Staroměstském náměstí. Jsem tudíž pravoslavného vyznání. Hned z počátku jsem v Římě hledala nějakou „cerkev“, kam bych mohla zajít a pomodlit se. Pomohly mi „Pagine Gialle“, naše Žluté stránky. Tam, v rubrice jiné kostely, vyznání, kulturní a „relogio“, které zabírají 4 a půl stránky, jsem našla malilinkou řádku s adresou „Chiesa Ortodossa Russa, Via Palestro 69“. Hned jsem se tam vydala. Je to v centru Říma za Hlavním nádražím Termini. Když se tam vejde, je to, jako by se zastavil čas. Není to chrám, je to domovní modlitebna. Příště napíši její historii. Známá vůně, rozložení ikon, krásný ikonostas s místem pro sbor, u vchodu pult se svíčkami a židle všeho druhu kolem stěn. Ani nevím, který den to bylo, když jsem tam zašla poprvé, ale bylo otevřeno, a tak jsem postavila několik svíček a zahloubala se do sebe a hledala slova modliteb. Spíš to bylo moje vnitřní rozmlouvání a ten poklid tam uvnitř, co mi najednou přivedilo pocit míru v duši, uvolnilo dýchání a dalo radost, že tam jsem a že mám kam zajít. Ještě chvíli jsem postála, pak u pultu vzala program bohoslužeb na celý měsíc s tím, že hned následující neděli zase přijdu.

Přišla jsem hodně brzo, abych postavila svíčky a nahlédla se na bohoslužbu. Rozhlížela jsem se po lidech, poslouchala, co si šeptají, hádala jsem, kdo jsou a co asi v Římě dělají. Chrámček se plnil a plnil. Začínala liturgie a už se stálo za místem, kde se čte evangelium, namačkaní tělo na tělo, že kněz ani nemohl okouřovat a dělo se tak jen ze schodů před ikonostasem. A lidi přicházeli dál a už nebylo kam dávat další svíčky... Sbor zpíval krásně a mladý mnich krásným hlasem sloužil. Ale scházel vzduch. Mně tedy určitě. Pokřižovala jsem se a pomalu se soukala ven. Všecka radost z nalezeného místa byla pryč. Byla jsem na chodníku, kašlala a lapala po dechu

Pohled odzadu směrem k Vatikánu. Kopule svatopetrské baziliky je ve stejné výšce a vytváří nový pohled na panorama Říma. Malá perla pravoslavné architektury se navléká na dlouhou šňůru perel ze všech epoch výstavby Říma.

a říkala jsem si, že něco takového snad ani není možné. Nebyla jsem sama, kdo se vysoukal ven. Ti, co se nedostali dovnitř, si povídali venku a vypadalo to tam jako na trhu. Pochopila jsem, že si vyměňují informace všeho druhu a taky nějaké věci. Bylo tam i dost dětí, hlavně malých. Dala jsem se do řeči s jednou ženou, byla to Ukrajinka a vysvětlila mi, že se tam schází hlavně ukra-

PRAVOSLAVÍ VE SVETĚ

Detail zvonice pravoslavného chrámu v Římě

jinská komunita věřících a že po liturgii se za cerkvi na dvorečku podává bohaté občerstvení a vlastně je to příležitost k setkávání. Taky jsem se dozvěděla, že se bude stavět někde u Vatikánu nový pravoslavný chrám a že to pak bude lepší. Tím skončila má první nedělní návštěva. To bylo před 12 lety v roce 1998. Chodila jsem do tohoto chrámečku jenom v sobotu odpoledne a někdy brzo v neděli. Po nějakém čase jsem ale také kvůli velkému návalu lidí, kteří se na bohoslužby ani nevešli, ten chrám navštěvovat přestala.

Začala jsem zjišťovat vše kolem místa, kde se bude stavět nový chrám. Plánování a diplomatické vyjednávání kolem výstavby ruského pravoslavného chrámu zde v Římě se začalo už na konci 19. století. Teprve koncem 20. století však byla vybrána lokalita na území velké zahrady římské vily Abamelek, současného sídla Ruského velvyslance. V létě roku 2002 položil základní kámen stavby Jeho Svatost ruský patriarcha Alexij a o 9 měsíců později se rozjela stavba. Celou historii si můžete přečíst na oficiálních internetových stránkách chrámu sv. Kateřiny v Římě www.stcaterina.org nebo www.mostpat.ru. Chrám spadá pod moskevský patriarchát a jeho adresa je: Chiesa Ortodossa Russa, Via del Terrione, 77/79. 00165 Roma, Italia.

Sledovala jsem zrod tohoto chrámu a jsem šťastná,

že se konečně uskutečnil sen, který začal před 108 lety. Velkou zásluhu na otevření měl otec igumen Filipp (Vasilcev) a s ním pár věrných, co mu pomáhali a taky uklízeli na stavbě. Začal se tvořit malý mladý sbor a těch několik prvních svatých liturgií bylo opravdu překrásných, i když se tehdy sloužilo nepravidelně. Stavba je mohutná a hlavní chrám se stále předělával, takže bohoslužby se konaly v kapli pod ním. Celý komplex je stavěn ve strmém kopci a schodů nahoru je nespočet. Kdo přijde pěšky, je starší nebo má nějaký handicap, bude mít těch schodů dost. Naštěstí nahoru vede úzká silnice, obtáčí chrám, a dá se tam vyjít nebo vyjet autem na parkoviště.

Lidi pomalu přibývalo a v roce 2009, 24. května, po vysvěcení chrámu novým patriarchou vši Rusi a moskevským metropolitou Kirillem, se bohoslužby konají v hlavním chrámu. Je tam balkon pro sbor, který je zde na vysoké pěvecké úrovni. Věřící i náhodní návštěvníci cítí souhru a soulad mezi sborem a otcem Filippem a bohoslužby jsou naplněny Boží láskou. Je tam zase plno a není si tam občas opět kde stoupnout. Už jsem se seznámila se dvěma ženami ze Srbska, párem z Litvy, několika Italy (nevím, zda jsou pravoslavní), jedním Polákem. Nejvíce tam ale chodí Rusové, Ukrajinci a Moldavané. Pod chrámem je dětský koutek pro malé děti. Po liturgii se ve velké jídelně nabízí oběd a posezení. Je možno si pohovořit s knězi a přáteli, koupit knihy, ikonky a přihlásit se na výlety a poutě a jiné programy nabízené farností.

Do Říma přijíždí taky mnoho pravoslavných kněží z jiných zemí a slouží společně sv. liturgie s otcem Filippem v různých jazycích. Hovořila jsem s ním o možné návštěvě některého českého kněze, nebo dokonce našeho metropolity Kryštofa. Je tomu velice nakloněn.

Kontaktní telefonní čísla, která si dovoluji uvést, jsou: 0039 06/39915151, 06/39375477 od 9.30 do 16.00, e-mail: s.caterina.roma@rambler.ru.

Budu dál navštěvovat chrám (moje maminka z toho má velkou radost) a modlit se společně za spásu mou a všech lidí. Poslouchat moudrá slova otce Filippa, postit se a připravit se na sv. zpověď. Vrátila jsem se k víře před 21 lety. Myslím si, že jsem zažila zážrak pochopení toho, kde je moje spása, a už vím, co je to pokora a prosba za odpuštění a taky umět odpustit.

Mám před sebou mnoho úkolů a vím, že s pomocí Boží je vyřeším a budu užitečná. Zdravím Vás všechny a přeji Vám radost z přiblížování se k Bohu.

Olga Hustofesová

RUSKÁ PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV PŘEVZALA NOVODĚVIČÍ MONASTÝR

Podpisem dohod o převodu majetku 22. března 2010 formálně přešel slavný moskevský Novoděvičí klášter z rukou státu do vlastnictví pravoslavné církve. Rozhodnutí předat tento skvost ruské architektury duchovním oznámil začátkem letošního roku ruský ministerský předseda Vladimir Putin. Postupné předávání nemovitostí vyvolává někdy v Rusku protesty mezejních pracovníků. Smlouva o „bezúplatném a definitivním“ předání Novoděvičího monastýru na tyto obavy podle agentury ITAR-TASS pamatuje – předání se týká výhradně nemovitostí, nikoli předmětů v nich uložených. Je to historická událost, byla obnovena spravedlnost bez újmy jak pro církev, tak pro ruskou kulturu,” komentoval dnes předání majetku patriarcha Kirill.

Ruské Státní historické muzeum, které z pověření komunistické moci a Stalina od roku 1934 kláš-

ter spravovalo, si podle smlouvy podrží vlastnické právo na cenné liturgické předměty včetně 250 ikon ze 16. až 19. století. Sbírky se ale musejí vystěhovat, protože sedm chrámových objektů bude sloužit výhradně monastýru.

Novoděvičí monastýr patří k nejvzácnějším a nejvyhledávanějším moskevským památkám. Byl založen v roce 1524. Původnímu účelu sloužil do bolševické revoluce, v roce 1922 byl přeměněn na ideologické „Muzeum osvobozené ženy“. V klášteře, který je od roku 2004 na seznamu UNESCO, sídlí moskevská eparchie. Činnost monastýru byla obnovena v roce 1994. V monastýru je pohřbena řada slavných postav ruských dějin, například sestra Petra Velikého carevna Sofie Alexejevna, spisovatel Anton Pavlovič Čechov nebo vojevůdce Alexej Brusilov. Známy je hřbitov přilehlý ke klášteře, místo posledního odpočinku předních ruských i sovětských umělců, politiků a vědců.

Zdroj: ČTK, zpracoval rj

MOSKVA

Jeho Svatost patriarcha Kirill moskevský a vši Rusi Jvydal po teroristickém útoku v moskevském metru 29. března 2010 toto prohlášení:

„Mé srdce je naplněno bolestí kvůli teroristickým útokům v moskevském metru dnešního rána. Modlím se za odpočinutí duší obětí, za upokojení jejich drahých nejbližších a za brzké uzdravení zraněných. Prosim Boha o pomoc záchranářům a zdravotníkům a všem, kdo se snaží zmírnit následky. Pověřil jsem duchovní, aby navštěvovali zraněné v nemocnicích. Naneštěstí tento teroristický čin není v Rusku první v průběhu posledních měsíců. Vidíme jasně, že zmar a zánik nás může potkat v každé minutě.

Avšak nesmíme na něj reagovat strachem, panikou nebo nepřátelstvím. Ať je odpovědí jednota našich lidí, jejich silné odhodlání zastavit teroristy a ty, kdo je podporují, financují nebo ospravedňují. Boží trest je nemine. Věřím také, že na lidskou spravedlnost nebudeme muset čekat příliš dlouho.“

RUSKÝ PATRIARCHA KIRILL ZÍSKAL ČESTNÝ DOKTORAT NUKLEÁRNÍ UNIVERZITY

Akademická rada Národní univerzity pro jaderný výzkum (MIFI) jmenovala patriarchu Kirilla jejím čestným doktorem. Diplom byl moskevskému patriarchovi udělen na slavnosti univerzity po vy-

ZPRÁVY ZE SVĚTA

svěcení univerzitního chrámu Matky Boží Smolenské. Patriarcha při této příležitosti udělil rektoru univerzity Rád sv. Alexije Moskevského třetího stupně.

Zdroj: Interfax religion, zpracoval rj

EKUMENICKÝ PATRIARCHA OCENĚN ZA EKOLOGICKÉ USILÍ

Princ Albert II., současný vládce monackého knížectví a patron Nadace kardinála Pavla Pouparda, vybral Jeho Všesvatost ekumenického patriarchu Bartoloměje, aby se stal 3. března 2010 držitelem ceny kardinála Pouparda. Cena byla patriarchovi udělena za jeho angažovanost pro záchranu stvoření a vedení ekologických iniciativ. Ocenění bylo patriarchovi uděleno v hotelu Paříž v monackém knížectví.

Zdroj: www.archons.org, zpracoval rj

USA

Jarní zasedání posvátného synodu americké pravoslavné církve, kterému předsedal metropolita Jonáš, se konalo ve dnech 16.-18. března v Soyestu. Synod řešil otázky týkající se financování monastýru sv. Tichona a knihkupectví, složení nové komise, která má v případě potřeby zkoumat otázky týkající se nevhodného chování některých duchovních a také otázky církevního tisku a komunikace v církvi. Americkým posvátným synodem byla učiněna některá personální rozhodnutí týkající se čtyř momentálně vakantních biskupství, jimiž jsou Aljaška, Středozápad a Jih a také bulharské eparchie v rámci americké pravoslavné církve.

Zdroj: wwwoca.org

